

СЕКЦІЯ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Горбачук В. М.

*доктор фізико-математичних наук,
старший науковий співробітник
Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова
Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

Бошонко В. П.

*студент
Університету Парі-Ест Кретей
м. Париж, Франція*

Демків С. А.

*студент
Києво-Могилянської академії
м. Київ, Україна*

ПИТАННЯ ОПТИМАЛЬНОСТІ ЗМІН СЕРЕДНЬОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ І КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ РАЙОНІВ ОДЕЩИНИ У 2015–2016 РР.

В Одеській області за перші 9 місяців 2016 р. (2016:9) середня нарахована середньомісячна зарплата (ЗП) працівників зросла на 18% порівняно з 2015 р., капітальні інвестиції (КІ) зросли на 45%, реалізована промислова продукція (РПП) зменшилася на 5% (табл. 1), прямі іноземні інвестиції (ПІ) (акціонерний капітал) від 31.12.2015 (2015.12) до 01.10.2016 (2016.10) зросли на 1% (табл. 2, 3).

11 районів Одещини не вимірювали РПП за 2015 р. та 2016:9: Балтський, Великомихайлівський, Іванівський, Ізмаїльський, Кодимський, Подільський (колишній Котовський), Любашівський, Миколаївський, Татарбунарський, Захарівський (колишній Фрунзівський), Ширяївський; при цьому у час між 2015.12 та 2016.10 ПІ в Ізмаїльському районі зросли від 402 до 423 тис.дол, а в Татарбунарському районі знизилися від 50 до 46 тис.дол [5]. Кожний з 9 інших згаданих районів може отримати ПІ вище рівня Ананьївського, Ізмаїльського, Роздільнянського, Тарутинського чи Татарбунарського району, виділивши в оренду приблизно 100 га на період 49 років [2, с. 143]. Серед вищезгаданих районів лише Ананьївський має один діючий вищий навчальний заклад (відокремлений структурний підрозділ) – Ананьївський аграрно-економічний коледж Уманського національного університету садівництва (дані Ізмаїльського і Подільського районів, м. Ізмаїл, м. Подільськ аналізуються окремо).

ЗП (грн), КІ (тис.грн), РПП (тис.грн), постійне населення (ПН) (осіб)

Місто / Район	ЗП	ЗП	КІ	КІ	РПП	РПП	ПН
Період	2015	2016:9	2015	2016:9	2015	2016:9	2016.10
Одеська область	3897	4612	8408683	9132618	44421101	31639852	2376097
м. Одеса	4089	4837	5055271	5112808	16947699	14765728	991544
м. Балта		2797		32390		24226	18686
м.Білгород-Дністровський	3160	3621	89554	74261	814329	566783	56411
м. Біляївка		3316		12396		15794	11937
м. Ізмаїл	3941	4623	97247	114006	933393	355710	72212
м. Чорноморськ	5519	6941	22192	450270	1128429	1820061	72451
м. Подільськ	3728	4206	402	19622	77841	60228	40735
м. Теплодар	2566	2985	460129	1458	36633	27073	10484
м. Южне	8757	10010	274879	284837	15127940	7142145	32380
Ананьївський	2829	3075	32495	32191	1380	3786	26670
Арцизький	2433	2694	113032	142248	834443	514992	45586
Балтський	2841	3273	93449	53548	38072		22480
Білгород-Дністровський	2827	3558	119448	176178	1619108	1114160	60748
Біляївський	3055	5533	202905	165631	1011019	921758	82928
Березівський	2566	2949	48591	86506	12062	3480	33758
Болградський	2427	2574	47843	80318	658962	446660	69740
Великомихайлівський	2794	3004	67742	56461			30942
Іванівський	2436	2862	30357	69547			27059
Ізмаїльський	2393	2832	55854	31285			51670
Кілійський	2658	2743	66936	73454	846877	636892	53238
Кодимський	2286	2165	21526	25628			29493
Лиманський	4546	5556	495887	974361	691778	514598	71396
Подільський	2621	2776	70122	61312			27044
Окнянський	2435	3006	51954	50513	8054	7120	20131
Любашівський	2434	2682	38778	19640			30658
Миколаївський	2686	2723	3224	2712			16027
Овідіопольський	3826	4225	388782	402621	1069258	1069854	81038
Роздільнянський	3130	3528	61525	52457	1528603	976924	58483
Ренійський	2922	3042	31589	33661	549408	384679	38043
Савранський	2509	2787	25038	40694	18869	12747	19271
Саратський	2531	2751	129317	144275	149455	84763	44986
Гарутинський	2240	3155	76729	68296	88114	34374	41479
Татарбунарський	2286	2437	79896	86042			39047
Захарівський	2256	2704	10802	16688			20245
Ширяївський	2666	2860	45188	84303			27097

Для 23 районів Одещини за 2015 р. вимірювалися у гривнях РПП на душу населення (РППД = РПП / ПН), КІ на душу населення (КІД = КІ / ПН), річна зарплата (РЗП = 12×ЗП) (табл. 2), а за 2016:9 – РППД, КІД, 9-місячна зарплата (9ЗП=9×ЗП) для 24 районів Одещини (табл. 3). Для виробничої функції Кобба–Дугласа $\ln RPPD = a \ln RZP + b \ln KID + c$ на 23 структурних (cross-section) спостереженнях 2015 р. (24 структурних спостереженнях 2016:9) за допомогою MS Excel було знайдено залишки регресії (ЗР). У табл. 2 і 3 жирним виділено значення спостережень, вищі відповідного медіанного за районами. У 2016 р. показники Балтського та Біляївського районів вимірюються без м. Балта та м. Біляївка відповідно, що відбивається медіанним ЗР (табл. 3). Звертає увагу те, що для багатьох районів РППД менша, ніж РЗП (9ЗП) за той же період [1].

Таблиця 2

Значення $\ln RPPD$, $\ln RZP$, $\ln KID$, ЗР, ПП (тис.дол) у 2015 р.

Місто / Район	РЗП	КІД	$\ln RZP$	$\ln KID$	РППД	$\ln RPPD$	ЗР	ПП
Період	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015.12
Одеська область	46764	3539	10,75	8,17	18695	9,84		1337379
м. Одеса	49068	5098	10,80	8,54	17092	9,75	-0,01	565567
м.Білгород-Дністровський	37920	1588	10,54	7,37	14436	9,58	0,94	3518
м. Ізмаїл	47292	1347	10,76	7,21	12926	9,47	0,11	7144
м. Чорноморськ	66228	306	11,10	5,72	15575	9,65	-0,55	269463
м. Подільськ	44736	10	10,71	2,29	1911	7,56	-0,61	
м. Теплодар	30792	43889	10,34	10,69	3494	8,16	-0,45	
м. Южне	105084	8489	11,56	9,05	467200	13,05	0,60	93615
Ананьївський	33948	1218	10,43	7,11	52	3,95	-4,26	
Арцизький	29196	2480	10,28	7,82	18305	9,81	1,97	34668
Балтський	34092	4157	10,44	8,33	1694	7,43	-1,04	
Білгород-Дністровський	33924	1966	10,43	7,58	26653	10,19	1,88	70297
Біляївський	36660	2447	10,51	7,80	12192	9,41	0,79	45461
Березівський	30792	1439	10,34	7,27	357	5,88	-2,03	
Болградський	29124	686	10,28	6,53	9449	9,15	1,58	29051
Кілійський	31896	1257	10,37	7,14	15907	9,67	1,67	20957
Лиманський	54552	6946	10,91	8,85	9689	9,18	-1,00	66621
Окнянський	29220	2581	10,28	7,86	400	5,99	-1,86	
Овідіопольський	45912	4798	10,73	8,48	13195	9,49	-0,03	72997
Роздільнянський	37560	1052	10,53	6,96	26138	10,17	1,65	294
Ренійський	35064	830	10,46	6,72	14442	9,58	1,34	47140
Савранський	30108	1299	10,31	7,17	979	6,89	-0,93	
Саратський	30372	2875	10,32	7,96	3322	8,11	0,10	
Гарутинський	26880	1850	10,20	7,52	2124	7,66	0,16	160
Медіана	34092	1850	10,44	7,523	12192	9,4085	0,10	

Значення lnРППД, ln(93П), lnКІД, ЗР, ПП (тис.дол) за 2016:9

Місто / Район	93П	КІД	Ln (93П)	lnКІД	РППД	lnРППД	ЗР	ПП
Період	2016:9	2016:9	2016:9	2016:9	2016:9	2016:9	2016:9	2016.10
Одеська область	41508	3844	10,63	8,25	13316	9,50		1349220
м. Одеса	43533	5156	10,68	8,55	14892	9,61	0,43	545924
м. Балта	25173	1733	10,13	7,46	1296	7,17	-0,27	
м.Білгород-Дністровський	32589	1316	10,39	7,18	10047	9,22	0,97	3418
м. Біляївка	29844	1038	10,30	6,95	1323	7,19	-0,77	1547
м. Ізмаїл	41607	1579	10,64	7,36	4926	8,50	-0,51	7094
м. Чорноморськ	62469	6215	11,04	8,73	25121	10,13	-0,19	270211
м. Подільськ	37854	482	10,54	6,18	1479	7,30	-1,39	
м. Теплодар	26865	139	10,20	4,93	2582	7,86	0,27	
м. Южне	90090	8797	11,41	9,08	220573	12,30	0,83	93675
Ананьївський	27675	1207	10,23	7,10	142	4,96	-2,77	317
Арцизький	24246	3120	10,10	8,05	11297	9,33	2,00	35606
Білгород-Дністровський	32022	2900	10,37	7,97	18341	9,82	1,61	74851
Біляївський	49797	1997	10,82	7,60	11115	9,32	-0,26	45964
Березівський	26541	2563	10,19	7,85	103	4,64	-2,98	
Болградський	23166	1152	10,05	7,05	6405	8,76	1,60	29709
Кілійський	24687	1380	10,11	7,23	11963	9,39	2,02	21527
Лиманський	50004	13647	10,82	9,52	7208	8,88	-0,75	81746
Окнянський	27054	2509	10,21	7,83	354	5,87	-1,80	
Овідіопольський	38025	4968	10,55	8,51	13202	9,49	0,73	74954
Роздільнянський	31752	897	10,37	6,80	16704	9,72	1,57	272
Ренійський	27378	885	10,22	6,79	10112	9,22	1,54	52121
Савранський	25083	2112	10,13	7,66	661	6,49	-0,93	
Саратський	24759	3207	10,12	8,07	1884	7,54	0,14	
Тарутинський	28395	1647	10,25	7,41	829	6,72	-1,09	119
Медіана	29120	1865	10,28	7,53	6806	8,82	-0,02	

Економічним лідером є м. Южне (тому використовується медіана замість середнього [4]), за яким йдуть Білгород-Дністровський та Арцизький райони, м. Білгород-Дністровський, Роздільнянський, Ренійський, Саратський, Кілійський та Овідіопольський райони, м. Одеса. За 2016:9 м. Ізмаїл і Біляївський район знизили ефективність, а м. Одеса й Овідіопольський район – підвищили. Незважаючи на нижчу ефективність, Лиманський і Подільський райони мають вищу відносну ЗП. Через нижчу ефективність (від’ємність ЗР) в Окнянському та Теплодарському районах знизилися відносні КІД; незважаючи на нижчу ефективність, у Березівському та Савранському районах зросли відносні КІД.

Незважаючи на нижчу ефективність, у м. Чорноморськ зросла відносна ЗП; незважаючи на вищу ефективність (додатність ЗР), у Ренійському районі

знизилися відносна ЗП; завдяки вищій ефективності у Білгород-Дністровському районі зросла відносна ЗП. Болградський район має високу ефективність, незважаючи на менші відносні величини ЗП, КІД і РППД.

У час між 2015:12 і 2016:9 зростання ПП мали м. Чорноморськ, м. Южне, Ананьївський, Арцизький, Білгород-Дністровський, Біляївський, Болградський, Кілійський, Лиманський, Овідіопольський, Ренійський райони, а зниження ПП мали м. Одеса, м. Білгород-Дністровський, м. Ізмаїл, Роздільнянський і Тарутинський райони. Перспективними для ПП є м. Теплодар і Саратовський район. За показниками ПП Одещина поступається Полтавщині [3]. Для точнішого оцінювання ефективності районів слід систематично вимірювати не лише РПП, але й обсяги послуг і сільськогосподарського виробництва.

Література:

1. Горбачук В. М. Динаміка базових еколого-економічних індикаторів регіонів України протягом 2005–2009 рр. / Формування нової економіки. – К.: КНЕУ, 2010. – С. 390–404.
2. Горбачук В. М., Єрмольєв Ю. М., Єрмольєва Т. Ю. Двоетапна модель еколого-економічних рішень // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2016. – Т. 21. – Вип. 9. – С. 142–147.
3. Горбачук В. М., Мартищенко Б. О., Приходько М. О. Місцева діяльність у глобальних вимірах: Полтавщина / Фінансово-економічний та суспільний світовий розвиток: сучасні тренди і перспективи. – К.: НаУКМА, 2017.
4. Горбачук В. М., Неботов П. Г., Новодережкін В. І. Питання оптимальності змін середньої заробітної плати і капітальних інвестицій районів Полтавщини у 2015–2016 рр. / Інформатика та системні науки. – Полтава: Полтавський університет економіки і торгівлі, 2017.
5. Регіональна статистика. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

Самофатова В. А.

*кандидат економічних наук, доцент,
докторант кафедри економіки промисловості
Одеської національної академії харчових технологій
м. Одеса, Україна*

ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА ЯК ОЗНАКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ

Протягом останніх п'ятдесяти років, сталий розвиток економіки став для суспільства стратегічною метою. Повсюдні економічні перетворення і, по багатьом напрямом, необоротні процеси деградації природних ресурсів навколишнього середовища життєдіяльності людини і біосфери в цілому вимагають нових рішень, кардинальних змін в життєвому устрої, змін мотиваційних і поведінкових стереотипів суспільства і кожної людини зокрема. Невід'ємним атрибутом сталого розвитку є поняття «зеленої економіки». Зелена економіка – напрям в економічній науці, що сформувався в останні два десятиліття, в межах якого вважається, що економіка є залежним компонентом